

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น
ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม*

GUIDELINES FOR PROMOTING THE CHARACTERISTICS
OF LOCAL POLITICAL LEADERS USING THE PRINCIPLES
OF BRAHMAVIHARA DHAMMA

พระรฤทธิ วรธิธัญญาโณ, พระมหาอนนท์ อคคปณโณ, ทรงวุฒิ รัตนะ

Phra Rarit Variddhiyano, Phramaha Arnon Akkapanayo, Songwut Rattana

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Nuo0906053831you88@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นโดยอาศัยหลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา อันเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมต่อการบริหารงานในระดับท้องถิ่น พบว่า หลักพรหมวิหารธรรมสามารถเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นให้มีความเมตตาต่อประชาชน (เมตตา) มีความเห็นอกเห็นใจและพร้อมช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาของประชาชน (กรุณา) มีความยินดีและส่งเสริมความสำเร็จของส่วนรวม (มุทิตา) มีความเป็นกลาง ยุติธรรม ปราศจากอคติในการตัดสินใจทางนโยบาย (อุเบกขา) การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำสามารถเสริมสร้างความไว้วางใจจากประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน และลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นได้น้อมนำหลักธรรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกด้านจริยธรรม

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น; พรหมวิหารธรรม

Abstract

This article presented an approach to promote the characteristics of local political leaders by using the principles of Brahmavivara-dhamma, the divine dhamma, namely, loving-kindness, compassion, mudita, and equanimity. These principles can be applied to develop leadership with morality and ethics appropriate for local administration. It was found that the principles of the divine dhamma can be an important guideline for developing local political leaders to be compassionate towards the people (loving-kindness), sympathetic and ready to help solve the people's problems (compassion), happy and promote the success of the community (mudita), and neutral, fair, and free from bias in policy decision-making (equanimity). The application of the principles of Brahmavivara-dhamma in developing leadership can enhance public trust, increase administrative efficiency, and reduce political conflicts at the local level. Therefore, relevant agencies should encourage local political leaders to apply these principles through workshops and activities to enhance ethical awareness.

Keywords: Characteristics of a Leader; Local Politician; Brahmavivara Dhamma

บทนำ

ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาชุมชนและสังคมระดับท้องถิ่น การมีคุณลักษณะที่ดีของผู้นำจะส่งผลต่อการบริหารงานและความไว้วางใจจากประชาชน (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544) ปัจจุบันมีปัญหาด้านจริยธรรมและคุณธรรมของนักการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน การสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยฟื้นฟูความเชื่อมั่นในผู้นำท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (ปรัชญา เวสารัชช์, 2523) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้ผู้นำสามารถรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแบบตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การรวมเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มที่เป็นนวัตกรรมเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถเพิ่มการสนทนาระหว่างผู้นำท้องถิ่นและประชาชนอีกต่อไป ส่งเสริมแนวทางการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างผู้นำและประชาชนจะช่วยให้เกิดการพัฒนา

ชุมชนในทิศทางที่ตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่ และทำให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจต่าง ๆ จะสะท้อนถึงเสียงของประชาชนอย่างแท้จริง (วิเชียร วิทยอุดม, 2550)

การนำหลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางที่สำคัญและจำเป็น แนวทางนี้ไม่เพียง แต่ส่งเสริมรูปแบบความเป็นผู้นำที่เห็นอกเห็นใจ แต่ยังส่งเสริมให้ผู้นำทางการเมืองให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนของพวกเขา ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและความสามัคคีทางสังคมมากขึ้น ด้วยการส่งเสริมคุณสมบัติเหล่านี้ ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมมากขึ้นซึ่งส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นจากสมาชิกชุมชนซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความสามัคคีทางสังคม (ปัญญานันท์ภิกขุ (ปิ่น ปญานนโท), 2541)

ดังนั้น การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้ในบริบทการเมืองจึงสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างผู้นำและประชาชน ส่งผลให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

คุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น

ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการบริหารและพัฒนาชุมชนของตนให้มีความก้าวหน้าและเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การมีคุณลักษณะที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม บทความนี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นที่ควรมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม (จุมพล หนิมพานิช, 2529) คุณลักษณะสำคัญของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น มีดังนี้

1. ความซื่อสัตย์และโปร่งใส เป็นค่านิยมที่จำเป็นในการสร้างความไว้วางใจและส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกทั้งส่วนตัวและอาชีพการสร้างรากฐานแห่งความไว้วางใจช่วยเพิ่มความร่วมมือและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่บุคคลรู้สึกมีคุณค่าและเคารพ คือ ผู้นำที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และบริหารงานด้วยความโปร่งใส และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ (ทวิช เปล่งวิทยา, 2530)

2. มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการบริหาร ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะสามารถวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน และสร้างแรงบันดาลใจให้กับประชาชนในการร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายที่ยั่งยืน การมีความเข้าใจในปัญหาท้องถิ่นและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นอีกหนึ่งคุณสมบัติที่สำคัญ ซึ่งช่วยให้ผู้นำ

สามารถสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนจากชุมชนในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น มีแนวคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาท้องถิ่น และสามารถกำหนดนโยบายที่เหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ (ประยงค์ วรรณรงค์, 2550)

3. ความสามารถในการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ที่ต้องการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น ทั้งยังเป็นผู้ที่ชอบการติดต่อ พบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ และให้ความร่วมมือกับบุคคลต่าง ๆ ด้วยดี สามารถสื่อสารกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจและพัฒนาชุมชน (สมคิด บางโม, 2538)

4. มีจริยธรรมและคุณธรรม ความไว้วางใจ (Dependability) ดำรงตนอยู่ในจริยธรรม ไม่เป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น ยึดมั่นในหลักจริยธรรมและคุณธรรมทางการเมือง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนและนักการเมืองรุ่นใหม่ ความกล้าหาญ (Courage) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ทำงานด้วยเหตุผลและกล้ารับผิดชอบ ค่านิยมภายในอันเป็นทัศนคติของผู้นำผู้นั้นที่เกี่ยวกับสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิดตามหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ผู้นำแบบนี้จะมีความสามารถในการแยกแยะสิ่งโดยุติธรรมซื่อสัตย์ รักเสรีภาพ เน้นความเสมอภาค ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนมีความรักชาติ มีความก้าวหน้า มีความต้องการที่จะทำให้สิ่งที่คาดหวังสำเร็จ ต้องการความเป็นเลิศ ทำงานที่สามารถปฏิบัติได้ มีความเกรงใจมีความสุภาพอ่อนโยน และให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น (Covey, 1999)

ดังนั้น ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน การมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส วิสัยทัศน์ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้นำสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับท้องถิ่นของตนได้อย่างยั่งยืน

หลักพรหมวิหารธรรมกับคุณลักษณะของผู้นำที่ดี

ผู้นำที่ดีไม่เพียงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการและการตัดสินใจที่เฉียบแหลมเท่านั้น แต่ยังต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความไว้วางใจจากผู้ตาม หนึ่งในหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำคือ “พรหมวิหารธรรม” ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา หลักธรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้นำสามารถบริหารงานได้อย่างมีคุณธรรมและ

สร้างสังคมที่เป็นธรรมและสงบสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2551) โดยหลักพรหมวิหารธรรมกับคุณลักษณะของผู้นำที่ดี มีดังนี้

1. เมตตา (Loving-Kindness) กับผู้นำที่มีจิตใจเมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดี มีไมตรี ต่อประชาชนหรือผู้ใต้ปกครองกล่าว คือ ปรารถนาให้เขาเหล่านั้นมีความสุข ผู้นำที่ดีควรมีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน โดยแสดงออกถึงความปรารถนาดีและความจริงใจ และสนับสนุนและส่งเสริมสวัสดิการของประชาชน เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน (พระเทพดิลก (ระบอบ วิฑูรยาโณ), 2548)

2. กรุณา (Compassion) กับผู้นำที่ใส่ใจและช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยประชาชนหรือผู้ใต้ปกครองให้พ้นจากทุกข์ ไฟใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความเดือดร้อนของประชารวมถึงสัตว์ทั้งปวงด้วย ผู้นำควรมีความเห็นอกเห็นใจและพร้อมช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความทุกข์ และมีนโยบายและแนวทางที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม (พิสิฐ เจริญสุข, 2543)

3. มุทิตา (Sympathetic Joy) กับผู้นำที่ยินดีต่อความสำเร็จของผู้อื่นเมื่อประชาชนหรือผู้ใต้ปกครองประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานก็รู้สึกชื่นชมยินดีกับความสำเร็จของเหล่านั้น ผู้นำที่ดีไม่ควรอิจฉาหรือมองความสำเร็จของผู้อื่นเป็นภัย แต่ควรสนับสนุนและยกย่องความสำเร็จของผู้อื่น และต้องส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันในองค์กรหรือชุมชน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีและมีความร่วมมือกัน (แก้ว ชิตตะขบ, 2547)

4. อุเบกขา (Equanimity) กับผู้นำที่มีความเป็นกลางและยุติธรรม อันที่จะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา กล่าวคือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจดั่งน้ำไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง ไม่เข้าเติมเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จทุกข์ พิจารณาเห็นการกระทำของเขาเหล่านั้นตามหลักแห่งธรรม คือการกระทำของเขาเองว่าเขาเป็นผู้กระทำขึ้นอันควรได้รับผลดีชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบ ผู้นำที่ดีต้องมีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ และรักษาความเที่ยงธรรมและดำเนินงานบนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม (กิตติทัศน์ ผกาทอง, 2557)

ดังนั้น การนำหลักพรหมวิหารธรรมมาประยุกต์ใช้กับการเป็นผู้นำจะช่วยให้เกิดภาวะผู้นำที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้นำที่มีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา จะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน และนำพาสังคมไปสู่ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นด้วยพรหมวิหาร

การเมืองท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาของประชาชน

การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นให้มีคุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง หลักพรหมวิหารธรรมเป็นหลักธรรมที่สำคัญในพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. การปลูกฝังและส่งเสริมหลักพรหมวิหารธรรมในชีวิตประจำวัน ผู้นำท้องถิ่นควรฝึกฝนและปฏิบัติหลักพรหมวิหารธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การแสดงความเมตตาต่อผู้อื่น การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การแสดงความยินดีกับผู้ที่ประสบความสำเร็จและการตัดสินใจด้วยความเป็นธรรม การปลูกฝังและส่งเสริมหลักการของพรหมวิหารในชีวิตประจำวันสามารถนำไปสู่ชุมชนที่มีความเห็นอกเห็นใจและเท่าเทียมกันมากขึ้น ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งขึ้นระหว่างประชาชนและส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ร่วมกัน การสร้างสรรค์ชุมชนที่มีความเป็นหนึ่งเดียวและเข้มแข็งนั้นยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกฝ่ายในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในระยะยาวและสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

2. การส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจหลักพรหมวิหารธรรม หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจหลักพรหมวิหารธรรม เช่น การจัดอบรม สัมมนา และการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ

3. การสร้างแบบอย่างที่ดี ผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหลักพรหมวิหารธรรม เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

4. การสร้างกลไกการตรวจสอบและประเมินผล ควรมีกลไกการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผล

ประโยชน์ของการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นด้วยพรหมวิหารมีดังนี้

1. สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชน แนวทางนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมความเป็นผู้นำทางจริยธรรมเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองอย่างกระตือรือร้นในการกำกับดูแลท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่ระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ แนวทางนี้ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ซึ่งนำไปสู่การกำกับดูแลที่ดีขึ้นและเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจในท้องถิ่น

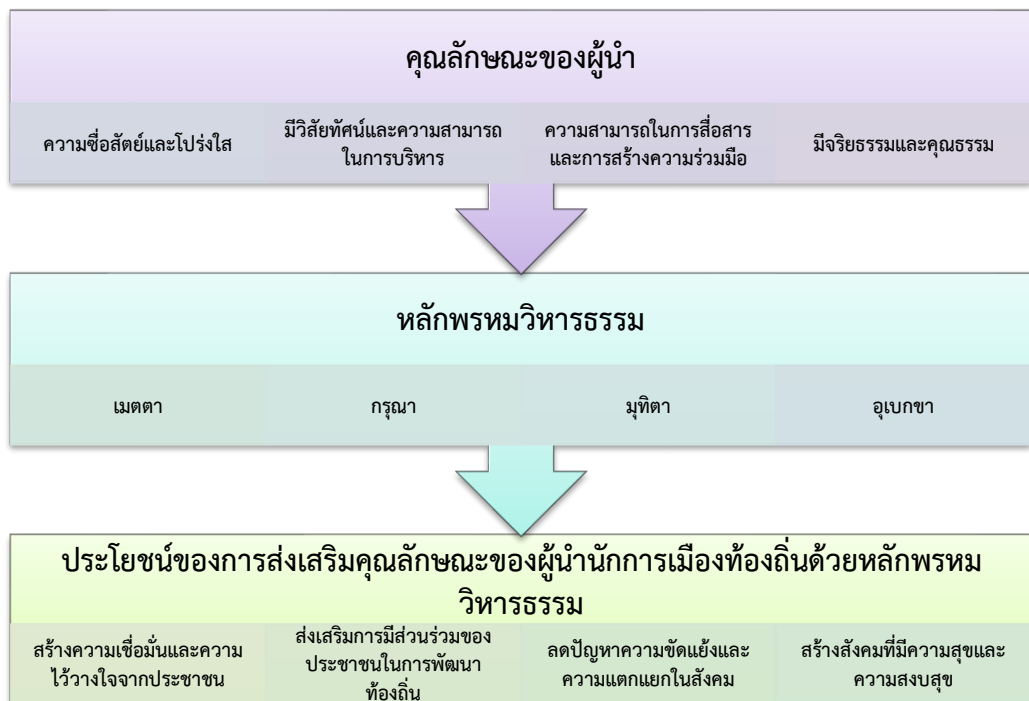
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมลักษณะของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นผ่านหลักการของพรหมวิหาร สามารถนำไปสู่การกำกับดูแลที่เห็นอกเห็นใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมความสามัคคีและความเข้าใจภายในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนจะช่วยให้ผู้นำสามารถเข้าใจปัญหาและ

ความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

3. ลดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคม การส่งเสริมคุณภาพของผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นผ่านหลักการของพรหมวิหาร สามารถส่งเสริมชุมชนที่กลมกลืนกันมากขึ้น โดยส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจ ความเห็นอกเห็นใจ และความเข้าใจในหมู่ประชาชนแนวทางนี้สามารถนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกชุมชนและเพิ่มความไว้วางใจในความเป็นผู้นำในท้องถิ่น

4. สร้างสังคมที่มีความสุขและความสงบสุข การส่งเสริมคุณสมบัติเหล่านี้สามารถนำไปสู่การกำกับดูแลที่ดีขึ้นส่งเสริมความรู้สึกของการมีส่วนร่วมของชุมชนและความร่วมมือระหว่างประชาชน ด้วยการส่งเสริมคุณสมบัติเหล่านี้ ผู้นำทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความไว้วางใจในหมู่ผู้ถือหุ้ ซึ่งในที่สุดนำไปสู่สังคมที่มั่นคงและยืดหยุ่นมากขึ้น

ดังนั้น การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นด้วยหลักพรหมวิหารธรรมเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม หากผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นมีคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม จะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป

คุณลักษณะจะต้องมีอารมณ์มั่นคง และแสดงออกมาอย่างเฉพาะเจาะจงมีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถในการรักษาและควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว มีพลังสูง ไม่โกรธง่าย อดทนต่อแรงกดดันในด้านต่าง ๆ ในด้านของความต้องการหรือแรงกระตุ้น ผู้นำแบบคุณลักษณะจะต้องมีการติดต่อสื่อสารมีความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จต้องการเกียรติยศ ความรักจากผู้อื่น ต้องการอำนาจและความเป็นตัวของตัวเองและค่านิยมภายใน อันเป็นทัศนคติของผู้นำผู้นั้นที่เกี่ยวกับสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิดตามหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ผู้นำแบบนี้จะมีความสามารถในการแยกแยะสิ่งโดยุติธรรมข้อสัตย์ รักเสรีภาพ เน้นความเสมอภาค ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนมีความรักดี ความรักชาติมีความก้าวหน้า มีความต้องการที่จะทำให้สิ่งที่คาดหวังสำเร็จ ต้องการความเป็นเลิศ ทำงานที่สามารถปฏิบัติได้ มีความเกรงใจ มีความสุภาพอ่อน โยน และให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น

นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 ดังนี้ 1. ด้านเมตตา สนับสนุนให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมช่วยเหลือ ดูแล เอาใจใส่ด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติราชการ 2. ด้านกรุณา ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน มีความเสียสละและคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของบุคลากร 3. มุทิตา ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มีใจเป็นกลาง ปราศจากอคติต่อบุคลากรในทุกระดับ ยึดหลักความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้คนขยันได้เลื่อนขั้น และชื่นชมยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จ 4. อุเบกขา ยึดมั่นกฎระเบียบ บริหารงานด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติทัศน์ ผกาทอง. (2557). *ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แก้ว ชิตตะขบ. (2547). *รวมวิชาธรรมศึกษาชั้นตรี ตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- จุมพล หนิมพานิช. (2529). *การจงใจและความเป็นผู้นำ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวิช เปล่งวิทยา. (2530). *จิตวิทยาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสานส์การพิมพ์.
- ประยงค์ รณรงค์. (2550). *ผู้นำการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

- ปรัชญา เวสารัชช์. (2523). *ผู้นำองค์กร*. กรุงเทพฯ: รัฐศาสตร์สาร.
- ปัญญานันทภิกขุ (ป๋น ปญานนโท). (2541). *หน้าที่ของคน* (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2548). *ธรรมปริทรรศน์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- พิสิฐ เจริญสุข. (2543). *ปกิณกธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สมคิด บางโม. (2538). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- Covey, S. R. (1999). *The Habits of Highly Effective People*. London: Cox & Wyman Ltd.